

The factors affecting 5th grade students' attitudes towards performance tasks

Hatice KUMANDAŞ** ÖMER KUTLU**

ABSTRACT. The aim of this study is to determine the factors affecting 5th grade students' attitudes towards performance tasks. The sample of the research consists of 421 5th grade students from 10 different schools. Data were analyzed using statistical techniques. The results of the study showed that the significant predictors of students' attitudes towards performance tasks were the availability of gymnasium in the schools, teachers' assessing performance tasks in collaboration with students, determination of the content of the performance tasks only by teachers, academic achievement of students, students' taking advantage of different textbooks in performance tasks, students' making use of computer in performance tasks, teacher gender, determination of the content of the performance tasks by the students, education level of students' fathers (primary-school-graduate fathers), students' having 75-100 books at home.

Key Words: performance assessment, performance task and attitude

SUMMARY

Purpose and significance: This study was conducted to determine the factors affecting 5th grade students' attitudes towards performance tasks. The research was done in the framework of correlation research model and the data were analyzed by stepwise multiple regression analysis.

Methods: The sample of the research consists of 421 5th grade students from 10 different schools in Çankaya County, Ankara. The group of students was selected among those who took Secondary Education Student Selection and Placement Exam (OKS) in 2007. The data were obtained from 421 students and were collected through "The Attitude Scale Related to Performance Task" and "Questionnaire of Student Characteristics".

Results: The results of the study showed that the significant predictors of students' attitudes towards performance tasks were the availability of gymnasium in the schools, assessment of performance tasks by teachers in collaboration with students, determination of the content of the performance tasks only by teachers, academic achievement of students, students' making use of different textbooks in performance tasks, students' making use of computers in performance tasks, teacher's gender, determination of the content of the performance tasks by the students, education level of students' fathers (primary-school-graduate fathers), students' having 75-100 books at home.

Discussion and Conclusion: In the light of these results, the following conclusions can be made. First of all, teachers should cooperate with their students and should always play a guiding role as long as they evaluate their students' performance on the tasks. Moreover, teachers, students and parents should be in cooperation in the learning process. Finally, school administrators and teachers should inform their students about how they can make the most of the facilities in the school.

* Res. Assist., Ankara University, Faculty of Educational Sciences, kumandashatice@gmail.com

** Assist Prof., Ankara University, Faculty of Educational Sciences, kutlu@education.ankara.edu.tr

İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerine İlişkin Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Hatice KUMANDAŞ** ÖMER KUTLU**

Öz. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performansa dayalı durum belirleme kapsamında kullanılan performans görevlerine ilişkin tutumlarını etkileyen faktörlerin neler olduğunu belirlemektir. Araştırma, 10 ilköğretim okulunun 5. sınıfında okuyan öğrenciler üzerinden yürütülmüştür. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğrencilerin performans görevlerine ilişkin tutum puanlarını; öğrenim görülen okulda spor salonu olması, performans görevlerinin çoğu zaman öğretmen ve öğrenci tarafından birlikte değerlendirilmesi, performans görevinin konusunun öğretmen tarafından belirlenmesi, akademik başarı, performans görevini yaparken çoğu zaman ders kitabı dışındaki farklı kaynak kitaplardan yararlanılması, performans görevini yaparken bilgisayardan yararlanılmaması, performans görevlerinin konusunun öğrenci tarafından belirlenmesi, öğrencinin babasının ilkokul mezunu olması, öğretmenin cinsiyeti ve öğrencinin evde sahip olduğu kitap sayısı değişkenlerinin yordadığı ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Performansa Dayalı Durum Belirleme, Performans Görevi ve Tutum

GİRİŞ

Birçok bilim alanında olduğu gibi, eğitim bilimlerinde de hızlı bir gelişme yaşanmaktadır. Bireylerin değişen dünyaya uyum sağlamalarında ve toplumsal hedefler doğrultusunda yetiştirilmelerinde eğitim kurumunun önemli rol oynadığı kabul edilmektedir. Eğitimin en önemli amacı, bireylerde davranış değişikliği meydana getirmektir (Ertürk, 1994). Bireylerin kazandırılmak istenen davranışlara ne düzeyde sahip olduğunu ortaya koymak için ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. Eğitim sisteminin etkili bir şekilde işleyip işlemediğinin değerlendirilmesi de öğrenme-öğretme sürecinde yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmaları ile belirlenir.

Değerlendirme, eğitim sürecinin her kademesinde önemli bir öge olmuştur. Koç (1981)'e göre, eğitimdeki kullanılışına ilişkin olarak geniş bir görüş çerçevesinde değerlendirme ögesi;

- ✓ Öğretimi ve öğrenmeyi etkili kılmada gereksinim duyulan olgular ile öğrencilere ilişkin olguları toplama ve işleme yöntemi olarak,
- ✓ Eğitim amaçlarını ve hedeflerini açıklığa kavuşturmada ve öğrencilerin istedik yöndeki davranışları ne ölçüde gerçekleştirdiklerinin saptanması sürecinde yardımcı bir araç olarak,
- ✓ Öğretme ve öğrenme sürecinin her aşamasında bu sürecin etkili olup olmadığını, etkili değilse büyük kayıplar ortaya çıkmadan yapılabilecek değişiklikleri saptamada kalite kontrolü sağlayan bir sistem olarak,
- ✓ Eğitim uygulamalarına ilişkin bir dizi eğitim amacını gerçekleştirmede, alternatif olabilecek yolların aynı derecede etkili olup olmadığını belirlemede yardımcı bir süreç olarak, kavramlaştırılmaktadır.

Welton ve Mallon (1999)'a göre değerlendirme, öğretimin doğal bir bölümüdür. Öğretimin birinci aşamasında öğrenme sonuçları ortaya konularak varılmak istenen yer belirlenir. İkinci aşamasında ise öğretim etkinlikleri ve öğrenciler yer alır. Bu aşamada öğretmen deneyimlerini kullanır ve öğrencilerin varılmak istenen hedeflere ulaşması için yol gösterici olur. Son aşamasında

* Arş. Gör. Hatice KUMANDAŞ, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, kumandashatice@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr. Ömer KUTLU, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, kutlu@education.ankara.edu.tr

ise, öğrencilerin performansları ortaya konularak, hedeflerle ulaşılmak istenen noktaya varılıp varılmadığı ve bu noktaya daha iyi nasıl ulaşılabileceği gibi sorulara yanıt aranır.

Eğitimde değerlendirme çalışmaları, eğitim programının sağlam olup olmadığını anlama, öğretimde başvurulan yöntemlerin etkililik derecesini saptama, öğrencileri başarılı olabilecekleri düşünülen alanlara yönlendirme, öğrenme güçlüklerini teşhis etme, öğrenci başarısını saptama gibi birçok amaçla yapılmaktadır (Baykul, 2000). Bu amaçların etkili bir şekilde yerine getirilebilmesi, okullarda ölçme ve değerlendirme çalışmalarını önemli kılmaktadır.

Okullarda ölçme ve değerlendirme etkinlikleri sırasında öğretmenler, öğrencilerinin ne öğrendikleriyle ilgilenirler ve onların ders başarılarıyla ilgili gelişmelerini izlemek için uygun durum belirleme (assessment) yöntemlerini kullanırlar (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2008).

Stiggins (1994)'e göre durum belirleme, eğitimin iyileştirilmesini amaçlayan ve devamlılık gösteren bir işlemdir. Bu işlem, beklentileri daha açık ve belirgin bir biçimde ortaya koymakta, eğitim kalitesi için uygun ölçütler ve yüksek standartlar önermektedir.

Kutlu (2004)'e göre ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, öğrencilerin bilgilerini öğrendikleri biçimiyle belirlemekten çok, bu bilgileri yaşam durumlarında ne derece kullanıldığını gösteren kanıtları belirlemelidir. Bu nedenle okullarda, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerini ortaya koyacak durum belirleme yöntemlerinin kullanılmasına ağırlık verilmelidir. Bu yöntemlerden biri performansa dayalı durum belirlemedir (performance based assessment).

Hibbard (2000), performansa dayalı durum belirlemeyi, öğrencilere uğraştırıcı, anlamlı görevler verme, onların bu görevleri, çalışma alışkanlıklarından, bilgilerinden, becerilerinden yararlanarak ve uygulamaya ilişkin doğru stratejiler kullanarak ortaya konulması işi olarak tanımlamaktadırlar. Performansa dayalı durum belirleme sürecinde, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin yeni öğrenme durumlarına sokularak gözlenmesi amacıyla performans görevleri kullanılır (Popham, 2005).

Performans görevleri, öğrencilerin yeni bilgiler inşa etmelerini gerektirir. Öğrencilerin yapmaları istenen ödevlerden çoğunun önceden belirlenmiş bir “doğru yanıtı” vardır. Örneğin öğrencilerin eşleştirmeleri, boşluk doldurmaları, ya da verilenler arasından doğru yanıtı seçmelerini gerektiren ödevlerin tümünde, önceden belirlenmiş “tek doğru yanıt” vardır. Bu ödevlerde farklı yanıtlara yer yoktur. Belirli yanıtlar kesin doğrudur, diğerleri ise kesin yanlıştır. Hatta çoğu yazmayı gerektiren ödevlerde bile belirli yanıtlar vardır. Bu nedenle bir soruya yanıt olarak bir ya da iki paragraf yazmak öğrencilerin her zaman yeni bir bilgi yapılandırdıkları anlamına gelmez. Etkili öğrenme için temel olan, bu bilgiyi yapılandırma yöntemidir; bu da öğrencilere performans görevleri vererek gerçekleştirilebilir (Marzano, Pickering ve McTighe, 1993).

Öğrencilere verilen eğitimin etkili olabilmesini ve onlara kazandırılmak istenen hedeflere tam olarak ulaşılabilmesini etkileyen pek çok etken vardır. Yapılan araştırmalar öğrencilerin başarısına, sahip oldukları donanımlarının, derse ilişkin görüş ve tutumlarının etki ettiğini göstermektedir (Aksoy ve Link, 2000). Ayrıca öğrencilerin kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin görüşlerinin ve tutumlarının da, öğrencilerin başarısıyla ilişkili olduğu belirtilmiştir (Elly, 1992; Kim ve Hocevar, 1998).

Bu araştırmada da ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin, performansa dayalı durum belirleme kapsamında kullanılan performans görevlerine ilişkin tutumlarının ne olduğunu ve bu tutumları etkileyen öğrenci özelliklerinin (faktörler) neler olduğunu belirlemek amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performans görevlerine ilişkin tutumları ile belirlenen öğrenci özellikleri arasındaki ilişkiler incelenmiş, bu özelliklerin öğrencilerin performans görevlerine yönelik tutum puanlarını ne derece yordadığı belirlenecektir. Bu nedenle araştırmada yordayıcı korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma 2007-2008 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Çankaya ilçesindeki 6 resmi, 4 özel ilköğretim okulunun 5. sınıfında okuyan 421 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Bu okullar seçilirken Ankara ili, Çankaya ilçesi resmi ve özel ilköğretim okullarının 2007 Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS)'nda aldıkları başarı puanları sıralaması dikkate alınmıştır. Okullar başarı sırasına göre üst, orta ve alt olmak üzere üç gruba ayrılmış ve yüksek puandan düşük puana doğru sıralanmıştır. Bu üç grup içinden uygulama ve ulaşım kolaylığı da göz önünde tutularak 10 okul seçilmiştir. Örneklemin üst, orta ve alt puanlar biçiminde belirlenmesinin nedeni, OKS'de alınan puanların okul başarısını da yansıtıyor olmasıdır. Bu durum, başarılı okulların, performans görevlerini, görevden beklenenleri daha ilgiyle, istekle ve başarıyla yaptıklarının bir kanıtı olabilir. Araştırma kapsamında yer alacak okullar açısından böyle bir ayrışıklığın olması, araştırma açısından önemli görülmüştür.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmaya ilişkin veriler; öğrencilerin performans görevlerine ilişkin tutumlarını ortaya koyacak olan tutum ölçeği ve öğrenci özelliklerinin betimleneceği öğrenci anketi ile toplanmıştır. Öğrenci özelliklerinin toplanacağı anket, Kutlu, Büyüköztürk ve Doğan (2007), tarafından hazırlanan kişisel bilgi anketinden ve Batan (2007) tarafından hazırlanan anketten yararlanılarak oluşturulmuştur. Anketin son biçimine uzman görüşü alınarak karar verilmiştir. Öğrencilerin performans görevlerine ilişkin tutumlarını ölçmek için kullanılan tutum ölçeği, aşağıdaki aşamalar izlenerek oluşturulmuştur.

- ✓ Kutlu, Büyüköztürk ve Doğan (2007), tarafından geliştirilen ve öğretmenlerin performans görevlerine ilişkin tutumlarını ölçen tutum ölçeğinin maddeleri incelenmiş ve bu maddeler ilköğretim öğrencilerinin düzeyine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.
- ✓ İlköğretim 5. sınıfta okuyan 14 öğrenciye, performans görevleri ile ilgili duygu ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla, açık uçlu bir soru sorulmuştur. Bu öğrencilerin yanıtlarından tutum maddesi olabilecek ifadeler belirlenmiştir.
- ✓ Öğrencilerin tutumları ile ilgili yazın taraması sonunda, bulunan diğer ölçeklerden de yararlanarak uygun ifadeler, geliştirilen ölçeğe dahil edilmiştir.
- ✓ Çalışmalar sonunda ölçek için 55 madde yazılmıştır.
- ✓ Hazırlanan tutum ölçeği 13 ölçme ve değerlendirme uzmanına gösterilmiştir. Bu uzmanların ölçeği inceleyerek bildirdikleri görüşler ve öneriler doğrultusunda maddelerde değişiklikler yapılmış ve ölçeğe ön deneme uygulaması yapılmak üzere son biçimi verilmiştir.

Ölçeğin ön deneme uygulaması sonrasında veriler, madde analizine uygun hale getirilmiş ve eksik veya birden fazla işaretleme yapan 20 öğrencinin verilerinin çıkarılması sonucunda 325 öğrenciden toplanan veriler analize sokulmuştur. Yapılan faktör analizi sonucunda maddeler iki faktör altında toplanmıştır. İlk faktörde yer alan maddelerin, varimax döndürme sonrası faktör yük değerlerinin 0,52 ile 0,75 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörün tek başına açıkladığı varyans %25,7'dir. Diğer faktörde yer alan maddelerin varimax döndürme sonrası faktör yük değerleri incelendiğinde bu değerlerin 0,53 ile 0,74 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörde açıklanan varyans ise %24,3 olarak bulunmuştur. Faktörlerde toplanan maddeler incelendiğinde ilk faktör altında toplanan

maddeler “başarıya yönelik katkı”, diğer faktör altında toplanan maddeler ise “başarıya yönelik kaygı” boyutu olarak adlandırılmıştır.

Ayrıca yapılan güvenilirlik analizinde, tutum ölçeğinin birinci boyutuna ilişkin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 0,95 ve ikinci boyutuna ilişkin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur. Tüm ölçeğe ait Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise 0.96 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular ölçeğin güvenilir olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performans görevlerine ilişkin tutumlarını etkileyen faktörlerin neler olduğunun belirlenmesinde, aşamalı çoklu regresyon (Stepwise Multiple Regression) analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın yordanan (bağımlı) değişkeni; “performans görevlerine ilişkin tutumlar”dır. Tutumlar iki boyutta incelendiğinden çoklu regresyon analizi her iki boyuttan elde edilen puanlar için ayrı ayrı yapılmıştır.

Regresyon analizinde bağımlı ve bağımsız değişkenlerin en az eşit aralık ölçeğinde ölçülen sürekli değişkenler olmaları ve normal dağılım göstermeleri gerekmektedir. Ancak bazı araştırmalarda istisna olarak sınıflama ölçeğine giren bağımsız değişkenlerinde bağımlı değişken üzerindeki etkilerini incelemek istenebilir. Analizde sınıflamalı değişken, düzeylerinden biri dışta bırakılarak düzey sayısının bir eksiği (G-1) kadar üretilen ve “dummy” değişken olarak isimlendirilen yeni yapay değişken oluşturulur. Bu yeni değişkenlerden birinin bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olması, ilgili bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2005).

Çalışmada yer alan süreksiz değişkenler regresyon analizine “dummy değişken” olarak kodlanarak dahil edilirken, sürekli değişkenler ise orijinal değerleriyle analize alınmıştır. Dummy değişken olarak kodlanan süreksiz değişkenler aşağıda verilmiştir.

- ✓ Annenin ve babanın eğitim düzeyi değişkeni, dört kategoride ele alınmıştır. Okur/yazar değil kategorisinde hiç kimse olmadığı için bu kategori analize dahil edilmemiştir. Yükseköğretim mezunu kategorisi “0” olarak kodlanmış ve dummy değişken yapılmıştır.
- ✓ Annelere ait meslek grupları değişkeni, beş kategoride ele alınmış annenin çalışmayan kategorisi “0” kodlanarak dummy değişken yapılmıştır. Baba meslekleri altı kategoride ele alınmış çalışmayan kategorisi “0” kodlanarak dummy değişken yapılmıştır.
- ✓ Öğretmene ilişkin özelliklerden cinsiyet değişkeninde erkek kategorisi “0” kodlanarak dummy değişken yapılmıştır. Performansa dayalı durum belirleme ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumu değişkeninde ise bütün öğretmenler hizmet içi eğitim aldığı için analize sokulmamıştır.
- ✓ Öğrenim görülen okul türü değişkeninde özel okul kategorisi “0” olarak kodlanmış ve dummy değişken yapılmıştır.
- ✓ Öğrencilerin evlerinde sahip oldukları olanaklar değişkeni öğrenciler tarafından “var” veya “yok” şeklinde yanıtlanmıştır. Bu yanıtlardan “yok” kategorisi, “0” kodlanarak dummy değişkene dönüştürülmüştür. Öğrencilerin hem kendilerine hem de ailelerine ait olan kitap sayısı değişkeninde son kategori “0” kodlanarak dummy değişken yapılmıştır.
- ✓ Okulda sahip olunan olanaklar değişkeni “var” veya “yok” şeklinde iki kategoriye ayrılmıştır. “yok” kategorisi “0” olarak kodlanmış ve dummy değişkene dönüştürülmüştür. Okulda yer alan olanaklardan bilgisayar laboratuvarı, internet bağlantısı, kütüphane her okulda bulunduğu için analize sokulmamıştır. Yararlanılan kaynaklar öğrenciler tarafından “hiç”, “çok az”, “ara sıra”, “çoğu zaman”, “her zaman” biçiminde beş kategoride işaretlenmiştir. Bu kategorilerden “her zaman” kategorisi “0” kodlanmıştır ve dummy değişken yapılmıştır.
- ✓ Performans görevinin konusunun öğrenci tarafından belirlenmesi, öğretmen tarafından belirlenmesi ve hem öğretmen hem de öğrenci tarafından birlikte belirlenmesi değişkenleri, “evet”, “hayır” şeklinde iki kategoriye ayrılmıştır. “hayır” kategorisi “0” olarak kodlanarak, dummy değişkene dönüştürülmüştür.

- ✓ Performans görevlerinin kimin tarafından değerlendirildiğiyle ilgili her bir değişken “hiç”, “çok az”, “ara sıra”, “çoğu zaman”, “her zaman” biçiminde beş kategoriye ayrılmıştır. Bunlardan “her zaman” kategorisi “0” kodlanmış ve dummy değişken olarak analize sokulmuştur.

BULGULAR VE YORUMLAR

Belirlenen süreksiz değişkenlere göre, ölçeğin başarıya yönelik katkı boyutuna yönelik tutum puanlarının yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Başarıya yönelik katkının yordanmasına ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları*

Değişken	B	R	ΔR^2	β	β^2	t	P
Sabit	29,086					3,439	0,001
Okulda Spor Salonu Olması	12,218	0,252	0,063	0,204	0,042	4,600	0,000
Karne Notu	0,492	0,324	0,042	0,244	0,060	5,434	0,000
Performans Görevinin Öğretmen ve Öğrencinin Birlikte Değerlendirmesi	17,849	0,367	0,030	0,348	0,121	6,407	0,000
Performans Görevinin Konusunun Öğretmen Tarafından Belirlenmesi	16,297	0,433	0,052	0,292	0,085	5,560	0,000
Evdeki Kitap Sayısı	16,389	0,447	0,013	0,106	0,011	2,403	0,017
Baba Eğitiminin İlkokul Düzeyinde Olması	-7,877	0,460	0,011	-0,113	0,013	-2,561	0,011
Performans Görevinin Konusunun Öğrenci Tarafından Belirlenmesi	6,720	0,470	0,010	0,108	0,012	2,232	0,026
R²= 0,221	F=16,75	sd= 7;413	p=0,000				

Tabloya göre yedi değişken, öğrencilerin tutum ölçeğinin başarıya yönelik katkı boyutuna ilişkin tutum puanları ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki (R) göstermektedir ve birlikte tutum puanındaki toplam varyansın yaklaşık %22’sini açıklamaktadır (R= 0,470, R²= 0,221 ve p<.01).

Tutum puanlarına ilişkin varyansa katkıları bakımından yedi değişkenin anlamlı yordayıcılar olduğu görülmektedir. Regresyon katsayılarının karelerindeki değişim (ΔR^2) dikkate alındığında, okulda spor salonu olması değişkeni varyansa %6 katkı sağlamaktadır. Bu değişkeni sırasıyla %5 ile performans görevlerinin konusunun öğretmen tarafından belirlenmesi, %4 ile karne notu, %3 ile performans görevlerinin çoğu zaman öğretmen ve öğrenci tarafından birlikte değerlendirilmesi, değişkenleri izlemektedir.

Son olarak performans görevi yaparken ders kitabı dışındaki farklı kaynak kitaplardan çoğu zaman yararlanılması, baba eğitiminin ilkökul düzeyinde olması ve performans görevinin konusunun öğrenci tarafından belirlenmesi değişkenleri açıklanan varyansa %1 katkı sağlamaktadır.

Belirlenen süreksiz değişkenlere göre, ölçeğinin başarıya yönelik katkı boyutuna yönelik tutum puanlarının yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. *Başarıya yönelik katkının yordanmasına ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları*

Değişken	B	R	ΔR^2	β	β^2	t	P
Sabit	32,776					4,237	0,000
Okulda Spor Salonu Olması	12,376	0,279	0,078	2,423	0,228	5,108	0,000
Performans Görevinin Öğretmen ve Öğrencinin Birlikte Değerlendirmesi	13,237	0,328	0,030	2,332	0,284	5,677	0,000
Performans Görevinin Konusunun Öğretmen Tarafından Belirlenmesi	9,783	0,364	0,025	2,555	0,193	3,828	0,000
Öğretmenin Cinsiyeti	-6,111	0,390	0,019	2,186	-0,123	-2,795	0,005
Performans Görevini Yaparken Farklı Kaynak Kitaplardan Yararlanma	19,111	0,411	0,017	6,248	0,137	3,059	0,002
Karne Notu	0,227	0,428	0,014	0,083	0,124	2,740	0,006
Performans Görevini Yaparken Bilgisayardan Yararlanılmaması	13,448	0,443	0,014	4,583	0,131	2,934	0,004
Evdeki Kitap Sayısı	-8,096	0,459	0,013	2,808	-0,128	-2,884	0,004
Baba Eğitiminin İlkokul Düzeyinde Olması	7,242	0,473	0,013	2,778	0,115	2,607	0,009
R²= 0,223 F= 13,130 sd= 9;411 p=0,000							

Tablo 2'ye göre, dokuz değişken öğrencilerin ölçeğin ikinci boyutuna yönelik tutum puanları ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki (R) göstermektedir ve birlikte tutum puanındaki toplam varyansın yaklaşık %22'sini açıklamaktadır (R= 0,473, R²= 0,223 ve p<.01).

Tutum puanlarına ilişkin varyansa katkıları bakımından dokuz değişkenin anlamlı yordayıcılar olduğu görülmektedir. Regresyon katsayılarının karelerindeki değişim (ΔR^2) dikkate alındığında, okulda spor salonu olması değişkeni varyansa %8 katkı sağlamaktadır. Bu değişkeni sırasıyla %3 ile performans görevlerinin çoğu zaman öğretmen ve öğrenci tarafından birlikte değerlendirilmesi ve performans görevlerinin konusunun öğretmen tarafından belirlenmesi değişkenleri izlemektedir. Daha sonra ise, %2 ile öğretmenin cinsiyeti ve performans görevi yaparken ders kitabı dışındaki farklı kaynak kitaplardan çoğu zaman yararlanması, %1 ile karne notu, performans görevini yaparken bilgisayardan hiç yararlanılmaması, baba eğitiminin ilkököl düzeyinde olması ve öğrencinin sahip olduğu kitap sayısının 75-100 arasında olması değişkeni varyansa katkı sağlamaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre başarıya yönelik katkı boyutu için yedi, başarıya yönelik kaygı boyutu için dokuz değişken tutum puanlarının yordanmasında önemli katkı sağlamıştır. Bu değişkenlerin yanında başka değişkenlerde yordayıcı olarak alınarak farklı okullarda benzer çalışmalar yapılabilir.

Bu araştırma sonucunda, performans görevlerine ilişkin tutum puanlarını yordayan değişkenlerin belirlenmesi amacı ile yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrenim görülen okulda bulunan spor salonu değişkeni ölçeğin her iki alt boyutunda da tutum puanlarını yordamaktadır.

Öğrenim görülen okulda spor salonu olması tutum puanlarını yükseltmektedir. Bu durum, spor etkinliklerinin zihin gelişimine olan olumlu katkısı ve bireyin daha planlı ve sorumluluk sahibi olmasını sağlaması ile açıklanabilir. Bu bulgu Şenduran'ın (2006), araştırmasının bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu çalışmada askeri lise öğrencilerinin spor yapma ve yapmama durumlarının akademik başarılarına, problem çözme, stresle başa çıkma gibi becerilerine olan etkisi

araştırılmıştır. Sonuç olarak eğitim öğretim etkinliklerine devam ederken spor takımlarında yer almanın bireylerin kişilik özelliklerini olumlu yönde geliştireceği, öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı sağlayacağı, problem çözme ve stresle başa çıkma becerilerine yardımcı olacağı belirlenmiştir. Her iki alt boyutta da tutum puanlarını yordayan diğer bir değişken öğretmen ve öğrencinin performans görevini çoğu zaman birlikte değerlendirmesidir. Yani öğretmen ve öğrencinin birlikte değerlendirme yaptığı sınıflardaki öğrenci tutum puanlarının, diğer öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

Öğrencilerin tutum puanlarının yordanmasında eşitliğe giren bir değişken de karne notudur. Öğrencinin karne notu arttıkça olumlu tutum puanları da artmaktadır. Batan (2007), tarafından yapılan çalışmada akademik başarı yüksek öğrencilerin, ev ödevlerine ilişkin tutum puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulguya TIMSS, PIRLS gibi uluslararası çalışmalarda da ulaşılmıştır. Bu açıdan elde edilen bu bulgu, öğrenci başarısına olan etkisi açısından performans görevlerinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Performans görevlerini yaparken ders kitabı dışındaki farklı kaynak kitaplardan çoğu zaman yararlanılması değişkeni de regresyon eşitliğine girmiştir. Bu bulgu farklı kaynak kitaplardan yararlanan öğrencilerin tutum puanlarının diğerlerine göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgu 2001 yılında yapılan ve okuduğunu anlama becerisini ölçen Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) raporundaki (MEB, 2003), bulgular ile örtüşmektedir. Bu raporda, Türkiye’de ki öğrencilerin genelde ders kitaplarındaki metinleri okudukları, farklı kaynak kitaplardan okuma yapan öğrencilerin diğerlerine göre daha başarılı oldukları belirtilmiştir. Baba eğitiminin ilkökul düzeyinde olması değişkeni de iki alt boyut için yapılan analizde regresyon eşitliğine girmiştir. Analizlere göre, baba eğitimi arttıkça tutum puanları da artmaktadır. Bu bulgu yapılan birçok araştırmanın bulgularıyla paraleldir. Türkiye’nin 1999 yılında katıldığı TIMSS (MEB, 2003) ulusal raporunda ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı ve derse karşı tutumlarının arttığı görülmektedir.

Performans görevlerinin konusunun öğrenci tarafından belirlenmesi değişkeni birinci alt boyuta ilişkin tutum puanlarının bir yordayıcısıdır. Bu bulgu, yaptıkları performans görevlerinin konusunu kendileri belirleyen öğrencilerin tutum puanlarının belirlemeyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencinin evde sahip olduğu kitap sayısının 75-100 arasında olması değişkeni ikinci alt boyuta ilişkin tutum puanlarının bir yordayıcısıdır. Bu bulgu kitap sayısının artmasının tutum puanını olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Ancak öğrencilerin sahip olduğu kitap sayısının yanında bu kitapların niteliği ve ne sıklıkta okunduğu da çok önemlidir. PIRLS raporunda (MEB, 2003), Türkiye’deki öğrencilerin, evde bulunan kitap sayısının uluslararası ortalamaya göre oldukça düşük düzeyde olduğu, okuma çalışmalarının daha çok ders kitaplarında bulunan metinlere dayalı olarak yürütüldüğü, sınıfta çocuk kitaplarına, gazetelere ve dergilere dayalı etkinliklerin fazla yapılmadığı belirtilmiştir. Raporda okullarda, okuma etkinliklerinin değerlendirilmesinde daha çok testlerden yararlandığı, öğrencilerin okuma sıklığının ise uluslararası ortalamadan daha farklı olmadığı ortaya konulmuştur. Ayrıca okuma alışkanlıklarının okul başarısını etkilediği, bu nedenle gerekli önlemlerin alınmasının önemi üzerinde durulmuştur.

İkinci alt boyuta ilişkin bir diğer yordayıcı, performans görevini yaparken öğrencinin bilgisayardan yararlanmaması değişkenidir. Analiz sonucuna göre bilgisayardan yararlanmayan öğrencilerin tutum puanı diğerlerinininkinden daha olumludur. Bunun nedeni öğrencilerin bilgisayarı etkili biçimde kullanamamaları olabilir. Son olarak öğretmenlerin cinsiyeti değişkeni ikinci alt boyuta ilişkin tutum puanlarının yordayıcısı olarak bulunmuştur.

Elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin performans görevini değerlendirirken öğrencilerini de bu sürece katmalarının gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle öğretmenler, değerlendirme yaparken öğrenci ile işbirliği içerisinde olmalı ve bu süreçte öğretmen daima yönlendirici rol

oyunmalıdır. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenler performans görevlerini öğrenciye verirken ve değerlendirirken öğrenciyle işbirliği içerisinde olmalıdır. Ayrıca verilen performans görevleri;

- ✓ Öğrencinin üst düzey zihinsel becerilerini kullanabilmesine olanak tanıyan,
- ✓ Öğrenci ve aile üzerinde kaygı yaratmayan, öğrenciyi mutsuz etmeyecek şekilde planlanan,
- ✓ Öğrencinin zihinsel düzeyine uygun, bireysel farklılıklarını ortaya koyabilen,
- ✓ Öğrenciye sorumluluk sahibi olma, işbirliği yapma, problem çözme, empati kurma vb. becerileri kazandıran,
- ✓ Öğrencinin sahip olduğu olanaklara, yaşadığı çevreye ve sosyoekonomik düzeyine uygun olan,
- ✓ Öğretim programında yer alan amaçları/kazanımları karşılayabilen
- ✓ Öğrenciye kendini geliştirme fırsatı sağlayan, yapabileceklerini gösteren nitelikte olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aksoy, T. ve Link, C. R. (2000). A panel analysis of student mathematics achievement in the us in the 1990s: does increasing the amount of time in learning activities affect math achievement? *Economics of Education Review*, 19, 261-277.
- Batan, B. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin ev ödevleri ile ilişkili tutumlarını etkileyen faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: klasik test teorisi ve uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Berner, M. M. (1993). Building conditions, parental involvement, and student achievement in the district of columbia public school system. *Urban Educational*, 28, 6-29.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. 5. Baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Elly, W. B. (1992). *How in the world do student read?: 1ea study of reading literacy*. The Hague: The International Association for Educational Achievement.
- Kim, S. ve Hocevar, D. (1998). Racial differences in eight grade mathematics: achievement and opportunity to learn. *Clearing House*, 175-178.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. 8. Basım, Ankara: Meteksan Matbaası.
- Hibbard K. M. (2000), *Performance based learning and assessment in middle school science*. Larchmont: Eye on education Inc.
- Koç, N. (1981). *Liselerde öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No:104.
- Kutlu, Ö. (2004). *Tek soruyla öğrenci performansının belirlenmesi*. Eğitimde İyi Örnekler Konferansı (17.1.2004), İstanbul: Sabancı Üniversitesi.
- Kutlu, Ö., Büyüköztürk, Ş. ve Doğan, C (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin yeni değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörler*. Tokat: 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi.
- Kutlu, Ö., Doğan, C. D. ve Karakaya, İ. (2008). *Öğrenci başarısının belirlenmesi. performansa ve portfolyoya dayalı durum belirleme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Marzano, R. J., Pickering, D., ve McTighe, J. (1993). *Assessing student outcomes*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development, 1(5), 37-43.
- MEB. (2003). *PIRLS Uluslararası okuma becerilerinde gelişim projesi ulusal raporu*. Ankara: MEB. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- MEB. (2003). *TIMSS 1999 Ulusal Rapor*. Ankara: MEB. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- Popham, J. W. (2005). *Classroom assessment: what teachers need to know*. USA: Pearson Education, Inc.
- Stiggins, R. J. (1994). *Student-centered classroom assessment*. New York: Macmillan Publishing Company.
- Şenduran, F. (2006). *Askeri liselerde sporcu öğrenciler ile sporcu olmayan öğrencilerin problem çözebilme, strese karşı koyabilme, uyum becerileri ve başarı düzeyleri*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Welton, D. A. ve Mallon, J. T. (1999). *Children an their world*. Newyork: Houghton Mifflin Company.